

Kao diplomirana slikarica vodila sam, od 21.04. do 26.04.2013.godine, međunarodnu radionicu slikanja pijeskom za slijepce i slabovidne osobe u Izoli. Inicijativa je potekla od g. Drage Šajna, tajnika Medobčinskog društva slepih in slabovidnih Koper gdje je prije nekog vremena održana izložba mojih slika od pijeska koje su i članovi društva mogli opipati.

U svom načinu slikanja, još od 1994.g., koristim prirodno obojani pijesak različitih debljina kojeg sakupljam na slovenskim planinama, u rijekama i kamenolomima. Razvrstavam ga u posebne posude, ovisno o njegovoj gustoći. Zahvaljujući točno određenom rasporedu lijepljenja pijeska različitih debljina na slikarsko platno, pomoću osjeta opipa sliku ili motiv lako razazna i potpuno slijepa osoba.

Ova radionica meni je osobno predstavljala vrlo zanimljiv izazov jer je slijepim osobama bilo potrebno riječima pažljivo objasniti sve ono što osobama koje nisu slijepce obično lako pokazem. Radionica je bila vremenski ograničena. Upoznavanju s materijalom, načinom rada i pomagalicama bio je namijenjen ponedjeljak, 22.04., dopodne i popodne. U utorak smo već morali početi izrađivati sliku za izložbu, dimenzija 30 x 40 cm. Sudionici su izradi pristupili s nevjerojatnim žarom i odgovornošću. Bili su vrlo samostalni u pripremi podloge. Izuzetno im je značilo što su sami mogli izabrati svoj motiv. Zbog toga je izrada zahtijevala više napora i, s vremena na vrijeme, kod pojedinih sudionika, malo veću pomoć videće osobe u ulozi asistenta. Iznenađujuće dobro su sami dali obrise željenom motivu i odredili boje. Zatim su nastavili s lijepljenjem pijeska. Po završetku izrade slika za izložbu, mogli su opušteno i bez treme, na podlozi od kartona, istom tehnikom, izrađivati što god su željeli. To je ujedno bio i najbolji dio radionice - izrazili su svoja iskustva i razmišljanja te bivali sve samostalniji u radu. Bilo bi moguće puno više samostalnosti u radu da se ljeplilo brže sušilo i da mogu već izrađeno što prije opipati kao bi lakše nastavili dalje. Dugotrajna vježba i sustavno uređen radni prostor postepeno bi vodili sve manjoj potrebi za asistencijom i to bi trebao biti smjer daljnjeg razvoja ove aktivnosti.

Na kraju je svatko oslikao jednu površinu na zajedničkom platnu dimenzija 50 x 70 cm.

Različite vrste invaliditeta zahtijevaju različite oblike prilagodavanja i pomoći. Osobi koja pati od tetraplegije i slika ustima asistent mora otvoriti tube s bojom i nanijeti ih na paletu, namjestiti platno i slično. Asistent nadomješta nemogućnost gibanja slikara. Slijepu osobu videća osoba mora usmjeravati u stadiju kada se uradak još ne može opipati, mora joj opisati boju i slično. Mora djelomično nadomjestiti nemogućnost gledanja. Stoga, zahvaljujem svim pratiteljima i prevoditeljima koji su nam pomagali na ovom zanimljivom putovanju. Posebno se od srca zahvaljujem svim sudionicima za zadovoljstvo i sreću koja me obuzela pri opipavanju uradaka koje ste izradili i koje će i ostale slijepce osobe dodirom vrlo lako "pogledati".

Hvala vam također za uvid u vaš način života i vaše posebne potrebe. To je najljepša nagrada za moje vještine i znanje koje sam uložila u ovaj projekt. Za naplatu sam uračunala samo minimalne materijalne troškove.

Moja je želja da slijepim i slabovidnim osobama omogućimo što više ovakvih iskustava i doživljaja.

Stanka Golob

Grahovo na Bači 02.05.2013.

PROJEKT:

“Learning Mobilities for Persons with Disabilities”

PARTNERI:

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Koper
Buda-környéki Látássérültek Közhasznú Egyesülete Budaörs
Udruga slijepih Istarske županije Pula



AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU



Program za
cjeloživotno
učenje

Ova publikacija je ostvarena uz financijsku potporu Europske komisije.
Ova publikacija odražava isključivo stajalište autora publikacije i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

Oblikovanje i tisk: MB TISAK, Naklada: 100 kos.



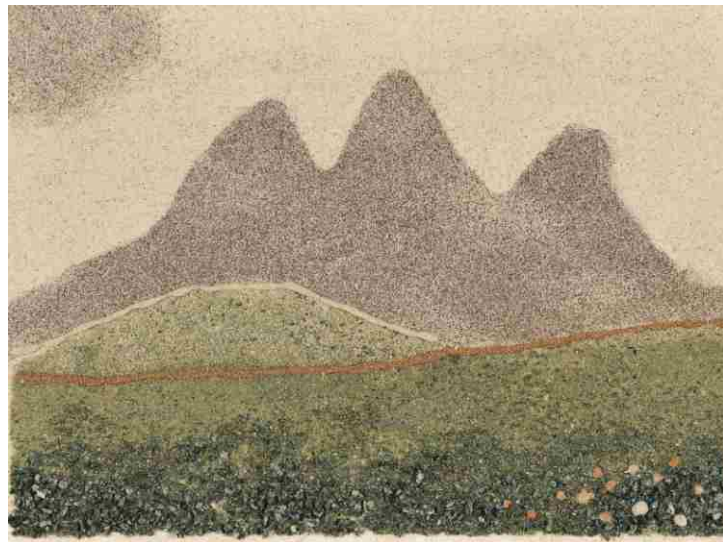
SLIKE U PIJESKU

IZLOŽBA RADOVA TAKTILNE SLIKARSKE RADIONICE SLIJEPIH I SLABOVIDNIH

Premantura, Selo 120 16.07.-31.07.2013.

Pula, Zadarska 40 01.08.-31.08.2013.

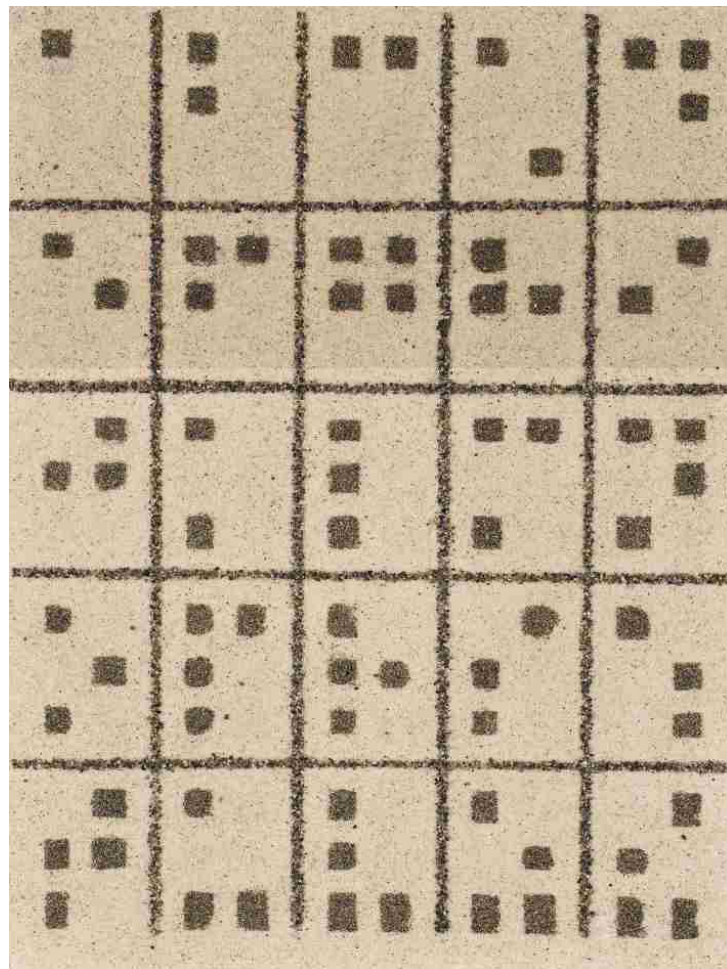
Projekt "pješčanog slikarstva" slijepih i slabovidnih osoba pod mentorstvom priznate slikarice u toj tehnici, Stanke Golob, održan u travnju ove godine, vrlo je poticajan i značajan, prije svega za same sudionike. Neočekivano, projekt je dobra prilika za otkrivanje posebnog fenomena, u pravilu vezanog za slikarstvo i slikarski prikaz. Radi se o fenomenu sporednog, prikrivenog djelovanja koji s nastankom slike u njoj zaživi. Slika je sama po sebi neobičan, poseban predmet. Oduvijek je bilo jasno da prikaz utjelovljuje vizualnu poruku koja se javlja i u drugom, nevidljivom obliku. Obično govorimo o energiji slike, njenoj nevidljivoj moći i sugestivnosti. Zanimljive posebne karakteristike likovnog djela, slike o kojoj govorimo, ne možemo u cijelosti dokazati jer spadaju u apstraktnu sferu pojedinca i za njih nemamo opipljivih dokaza. One su svakako vezane za određeno osjećanje koje je racionalno neopredijeljeno. Možda je upravo osjećanje slijepih i slabovidnih, s obzirom na očekivanu paradigmu prilagodljivosti, u tom pogledu posebno izoštreno. Zbog toga je izvedba razmatranoga projekta dodatno relevantna i nadograđena jer upućuje na širi djelokrug važan za stvaratelje i njihove asistente, ali i ostale gledatelje.



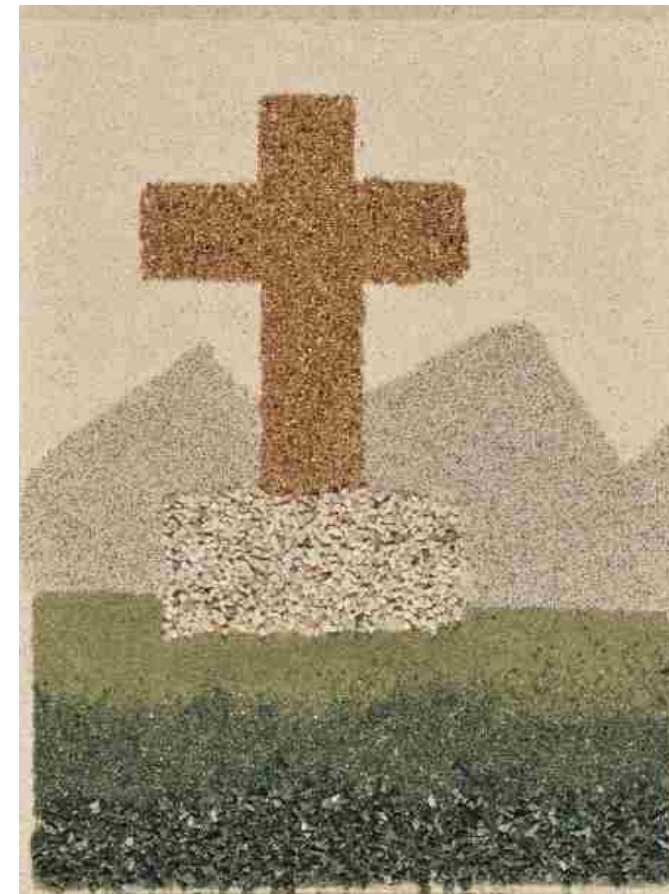
Jože Škrbec, SLO



Marija Šimičević, HR



Bojan Oberžan, SLO



Zlatko Kuftić, HR



Eva Papp, HU



Marija Legović, HR



Danijela Stoković, HR



Angel Tamásné, HU



Marjana Peitel, HR



Tomaž Furlan, SLO

Konkretno, pred nama su slike, prikazi koji tematikom slijede jednostavne prizore ili događanja kao što su krajobrazi, zgode ili predmeti. Motivi su uglavnom, vjerojatno zbog mjesta gdje su slike nastajale (Izola), vezani za obalu, morsko okruženje, podvodni svijet, ali i različite predmete koji su obično vezani za same stvaraoce. U svakom slučaju, odabrana tehnika "pješčanih prikaza", odnosno reljefnog "slikanja" vrlo je prikladna za konkretne sudionike jer se temelji na opipušetju koji je u svijetu slijepih i slabovidnih vjerojatno najviše korišten. Princip koji, poput Braillovog pisma, omogućava čitanje, u ovom slučaju predstavlja put ka razumijevanju, put ka "viđenju", odnosno put razaznavanja objektivnoga i naslikanoga.



Elvis Vujič, SLO



Tereza Ziherl Škrbec, SLO

Zanimljiv odnos viđene i na drugi način spoznate stvarnosti iznenađujuće je blizu onome što slikarstvo predstavlja u svojoj klasičnoj maniri. Transformacija stvarnoga je prikaz zanimljivog iskustva vizualnih činjenica na koje smo navikli, premda se u sferi izmijenjenih pozicija iskustvenost drugačije idealizira. Misljeno proširena i nadograđena pozadina uhvaćenog prizora je opća karakteristika likovnog stvaralaštva. Međutim, kada nastupi izmijenjena senzibilnost, kada imamo stvaralaštvo pod drugačijim uvjetima, kada je sve predstavljeno osjećanjem energetskih naboja koji se aktiviraju u stvaranju, likovni potencijal postaje još veći izvor čuđenja.

Da su slijepi i slabovidni ljudi sposobni stvoriti likovno djelo i da njihova pravila predstavljaju posebnu kategoriju, uz iskazanu samostalnost u izradi i ova izložba, potvrđuju naš početni diskurz. Prikaz ima supravizualnu energiju koja se prenosi na paralelnim frekvencijama. To znači da je slike moguće ne samo vidjeti, nego i osjetiti na poseban način. To dokazuje dvadeset i jedan autor slika pred nama. Njihovom trudu i stvaralaštvu iskazujemo svo poštovanje.

Dejan Mehmedović



Terezija Gajski, HR



Antonija Uka, HR



Marina Radošević, HR

Izradi radova pridonijeli su i asistenti udio kojih ima gotovo odlučujuću ulogu koja je u konačnom rezultatu ponegdje izrazito vidljiva, iako je naglasak projekta na sudjelovanju glavnih protagonista - slijepih i slabovidnih slikara: njihove volje, želje i istraživačke žice. Njihov način izražavanja se temelji na plošnosti, elementu koji je likovna umjetnost preuzela iz ranih povijesnih razdoblja (spiljsko slikarstvo, drevni Egipat), odnosno koji je postao stilski postupak mijenjanja realistične slike u modernizmu. Svakako, u našem slučaju nema govora o složenosti, već o mogućnosti. Premda odabir boje pri izradi vjerojatno nije bio u domeni odlučivanja autora već asistenta, ipak je granulacija (različita veličina i materijalni sastav kamenčića) preuzela ulogu poimanja boje. Vizualizirana pripovijetka, koja se obično iščitava iz slike, nastaje na temelju optičkih postulata koji se nadovezuju na autorove izvedbene postupke. Slijepi i slabovidni stvaraoci su svoje ideje oblikovali na sličan način. Usprkos tomu što je radionica trajala samo četiri dana, uspjeli su postići određenu razinu iskustvenosti i svoje znanje usmjeriti ka vizualiziranoj primjeni ideje.



Lepnyák Péterné, HU



Tamas Doszegi, HU



Isabelle Czagány, HU



Fatime Nyikes, HU



Jeno Kiss, HU

Ovdje je opravdano postaviti pitanje da li, u okviru objektivne stvarnosti, njihova ograničena percepcija objektivnoga zapravo predstavlja prepreku? Svakako da je u njihovim radovima linijska osnova i kompozicijska konstrukcija u svojoj krajnjoj jednostavnosti indikativna, iako optički sasvim korektno izvedena. Radovi pred nama, iako naivno, vode računa i o kutu gledanja, i o perspektivi, i o obliku figura. Izviru iz apstraktnih pretpostavki koje su realizirane u materijalnom. Cvjetovi, ostali predmeti i krajobrazi sadrže prepoznatljivu likovnu strukturu kojom ispunjavaju bit. Jedino ona zbog neposredne jasnoće postaje sve zamršenija. Pri dubljem razumijevanju svakako bismo kazali da se rezultati iskazuju kroz suptilni savez mislenog i pojavnog. U izvedbama koje stoje pred nama ne radi se o čistoj "imitaciji". Sa stajališta slijepoga i slabovidnoga imitiranje predstavlja posebnu kategoriju. Imitacija viđenoga ovdje prvenstveno predstavlja utisak, stvarajući apstraktni krajobraz ili predmet koji izvire iz duhovnoga. "Naslikani" predmeti ili prizori predstavljaju kod, imaju ulogu znamenja, simbola u širem smislu koji se izvedbom granaju u spontani govor i odaju dojam neke razigrane stvarnosti, tjerajući gledatelja na daljnje raspoznavanje. Svakako, sve naslikano je u tijesnoj povezanosti s osobom stvaraoca - bila to gitara, križ, ribe, brodica, krajobraz.



Aleksander Novak, SLO